

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

UDVARHELYMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, A MEGYEI GAZDASÁGI EGYLET, A SZÉKELYFÖLDI ELSŐ BAROMFITENYÉSZTŐ ÉS MÁS EGYLETEK KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Készletek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐK:

Dr Gyarmathy Dezső,
főfőszerkesztő.**Dr Hinléder Fels Ernő,**
ország. képviselő.**Dr Kállay Tamás,**
ország. képviselő.**Dr Pál Ernő,**
ügyvéd.**Dr Viola Sándor,**
ügyvéd.SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: **Fülei Sz. Lajos.**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-száma 10,489. szám.

Dinasztia és nemzet.

III.

Az emberek nem keresik az igazságot, a szabadságot; ők csak önmagukat keresik. József császár is önmagát kereste tíz évi uralkodása alatt, s csak halála előtt találta meg önmagát, mikor aztán vissza is vonta alkotmányellenes rendeleteit. Az emberek, mint gyarló teremtmények, majd mind többé-kevésbé önzők, s mivel az uralkodók is emberek, ők se képezhetnek kivételt. József fejedelem (mivel a szent koronával magát meg nem koronáztatta, tehát nem volt király, hanem csak fejedelem) a legnagyobb mértékben önző ember volt és önkényes. Az volt a rögeszméje, hogy a formánizációval a különböző ajku népeket egy összbírodalomba olvaszsa. Hisz ez volt különben a dinasztianak századokon át bevallott elve, s a nemzet erős ellenállásán és fajszereteten mult csak, hogy nem sikerült neki. József fejedelem minden reakciós rendeletei és tervei dacára a többi Habsburg közül annyiban válik ki, hogy magát meg nem koronáztatta, nehogy esküjét kénytelen legyen megszegni. Így uralkodott ő alkotmányellenesen tíz esztendeig. Első ellenszenves intézkedése volt a türelmi rendelet, mely szerint 134 férfi szerzetes és hat apáca zárdat törölt el, de ezzel még nem elégedett meg, hanem mélyen bele nyult a katolikusok vallási életébe is, midőn eltörölte a körmeneteket, a bucsujárások nagyrészét és bucsukat; az isteni tisztelet rendszeresítését előírta, meghatározta az oltárok díszét és elrendelte, hogy a holtakat zsákban temessék el, mert a fakoporsó elrothad, mi gazdasági szempontból tiszta veszteség.

Elképzelhető, hogy az ily rendeletek mennyire fokozták az elégedetlenséget. E miatt VI. Pius pápa is megharagudott rá. Az elkobzott papi vagyont iskolák felállítására fordította. Ez talán mind igen nemis, kulturális szempontból nagyon fontos dolog lett volna, ha a tan nyelv nem lett volna német.

Sérelmes volt továbbá az, hogy a törvényszékeknél az osztráktörvénykezési rendszert hozta be. A főnemesség, melyet még Mária kegyadományokkal lekötöztetett, nem is törődött e sérelmekkel, de alkotmányunk védbástyái a megyék, heves feliratot intéztek a kormányhoz, követelve az országgyűlés egybehívását s alkotmányunk visszaállítását. József mindezekre semmit se hede-

ritett. Sőt, hogy még jobban megfélemlítse a nemzetet, a szent koronát Bécsbe vitette. Erre méltán felzúgott az elkeseredés moraja az országban. De József nem reagált semmire se. Folytatta erőszakos rendszabályait és kéjjel lubickolt a törvényszerűségek posványában. A hivatalos nyelvvé a német nyelvet tette, s kijelentette, hogy az a hivatalnok, ki három év alatt a német nyelvet meg nem tanulja, hivatalát veszti. Talán nyelvünknek ez az erőszakos elnyomása okozta azt, hogy nem tűntek fel írónk és költőink Bessenyei, Kazinczy stb.

A sors intő ujjá volt az, mikor József a törökkel háborúba keveredett, egyre-másra csatát vesztek ügyetlen tábornokai. József e táborban súlyosan megbetegedett, halálát hozott összes rendeleteit egy tollvonással megsemmisítette, s a szent koronát visszaküldte.

Mint mikor a forró, nyomasztó levegőjű pusztán a karaván végre nagy sokára oázisra lel, hogy felüldítse magát és megpihenjen, ilyen jó batással volt a nemzetre nézve II. Lipót király uralkodása. Az átkos nemezis és végzet szeszélyes játéka, hogy az alkotmányellenes uralkodók hosszú ideig ültek a trónon, míg a szelid lelkű, jószívű és alkotmányos uralkodók igen rövid ideig. II. Lipót mindössze két évig uralkodott. Lehetett benne mégannyi jóakarát, de e rövid két esztendő alatt századok hibáit jóvátenni, alkotmányserelmünket teljesen kireparálni szinte lehetetlen volt. Amely őszinte örömmel fogadta a nemzet trónraléptét, ép oly őszinte fájdalommal gyászolta korai halálát. Lipót király idejében történt a nagy francia forradalom. A népek az abszolút királyi hatalmat megunták, nem akartak elismerni földi isteneiket, s így kitörvén a szabad szellem, pusztulniok kellett a zsarnokoknak. Lipót látva maga előtt a francia példát, azonnal sietett a nemzet kívánsága szerint megerősíteni a magyar alkotmányt, s 1790-ben Budára országgyűlést hívott egybe. Ekkor hozták meg azt a fontos alaptörvényt, mely sajnos csak holt betű maradt, hogy „Magyarország szabad és független, semmi más országnak vagy népnek alárendelve nincs”. Azonkívül törvényileg biztosították nyelvünket. Egyszóval a nemzet a boldogulás megújulására lépett, s valóban nagy kár volt, hogy Lipót a törvények megalkotása után nem sokára meghalt.

Utódja I. Ferenc megígérte, hogy alkotmányosan fog uralkodni, mi a nemzetben nagy lelkesedést keltett. De hát meg kellett ígérnie I. Ferencnek mindent, mivel nagy háboru előtt állt s melynek veszélyétől csak a magyarok tudták megmenteni. Megszavaztak neki ujoncot, lovakat, milliokat, csak hogy megmentsék a dinasztia veszélyeztetett trónját. S ha a magyar áldozatkészsége, hősiessége nincs, akkor I. Napoleon elfoglalja Ausztriát mindenestől. Így is alig nyertek a győztes, nagyerejű Napoleonnal szemben egy-egy csatát. Ferenc király elfeledte koronázásakor tett ígérteit, gonosz tanácsosára Thugut Ferenc kancellárra hallgatott, s első ténykedése volt a sajtó mecenzurázása. Majd az iskolákat rendszabályozták meg, s felállították a kémrendszert, a titkos rendőrséget, mely minden névtelen beugásra üldözni kezdte a feljelentett áldozatot. Sajnos, akadtak magyar emberek — akár csak ma — kik a fejedelmi önkény előtt nemcsak hogy fejet hajtottak, hanem azt istápolták is. Ezeket elnevezték aulikusoknak. A nemesség nagyrésze azonban a nemzet alkotmányának védői sorában állt. Azonkívül a franciák példájára alakult egy új irány is, mely a szabadság, testvériség és egyenlőség eszméjét irta zászlajára. Ezeket „demokratáknak” nevezték, az udvari párt pedig „magyar jakobinusok”-nak gunyolta. A mozgalom élén állt Martinovics Ignác apát, társai valának: Hajnóczy József, Lackovics János és Szentmarjay Ferenc. Thugut kapva-kapott az alkalmon, hogy a demokratákon rajtüssön. Elfogatta 1794. aug. közepén Martinovicsot és társait, s 1795. május 20-án a budai vármezőn kivégeztette őket. Ezután a bécsi kormány még szigorubb rendőri intézkedéseket léptetett életbe, mely a szólás- és sajtószabadságot teljesen lenyűgözte.

(Folyt. köv.) K. Mártonffy Imre.

„A székelyek és a Habsburgok” címmel a Magyar Hírlap figyelemre méltó vezércikkelyt közöl tegnapi számában. Koós Mihály dr és Szerényi József felszólalásával foglalkozik, amelyek a miniszteriumban tartott értekezleten hangzottak el. A cikkely többek között azt mondja, hogy Romániában a király versenyez a bojárokkal az ipar föllendítésében. Nálunk pedig a főnemesség a királylyal szintén versenyez, — egyenlő következetességgel külföldön költik el pénzüket. „Mi szeretjük a magyar királyt — mondja tovább. Szeresse ő is a

magyar nemzetet. Ne érje be azzal, hogy „őszintén kedvelt” magyarjaihoz való szeretetét szeptember 15-én a parlamentet szétkergető királyi papirosról hirdeti majd nekünk. Hiszen végére a politika is szép, de élni viszont muszáj... A főherceg úrnak minden osztrák faluban kastélyuk, gazdaságuk, Bécsben pazar fényű sok palotájuk van. Magyarországon a főhercegek a vasuti kocsiiban hálnak. Az osztrák császár pedig még a magyar király civilistájából is kölcsönöz milliokat a... bécsi udvari intézmények fenntartására. Ausztriában az udvar és ezernyi népe milliokat költ el, Magyarországon a szegény nép két garasért megvásárolhatja az udvari konyhából a moslékot. Nem példálózunk, bár az eset nagyon csábít erre. Csak kérjük, kívánjuk és alátvalói hódolattal tanácsoljuk, hogy a magyar király kövesse a mi országunkban az osztrák császár példáját. Ha ezért a magyar vezényszót nem is engedjük el, de legálabb megértjük egymást.”

A politikai helyzetről.

I. Ferencz József.

Uralkodónk 1848. dec. 2-án foglalta el császári trónját és ugyanaz nap terjesztette ki hatalmi körét Magyarországra. Tehát a legválságosabb időszakban, mikor király és nemzet nem akarták és nem tudták egymást megérteni. A nemzet életfennmaradásaért küzdött, biztosítani akarva ősi alkotmányát és az azt erősítő 1848-iki szentesített törvényeket. Az uralkodó családi hagyományai, nevelése, őt környező tanácsadói következtében hazánkat nem látta egyébként, mint egy meghódított, de most fellázadt tartományt, melyet feladatánál fogva köteles jogara alá visszahódítani, gazdaságilag pedig kiszolgáltatni az ő kedvelt tartományainak, Ausztriának. Hazánk népeit olyannak ismerte, kik érdekeik szem elől tévesztésével, a sok faji különbségnél fogva, készek egymás ellen tenni, sőt a legerősebb faj a magyar is megosztható, mert vannak bár igen nagy számmal lázongók, de tekintélyes rész van, kik hivatal, vagyon, kitüntetés révén megnyerhetők.

A nemzetet megosztotta és részint ezáltal, részint külérővel megtörte. Önkényűleg uralkodott 1867-ig. De a történelmi alakulatok kényszere, a nemzeti önérték újból ébredése és okosabb tanácsadók következtében alkotmányunkat úgy a hogy, visszaállította.

A kiegyezés alapvetői nem vetve számot sem a Habsburgok hagyományos rendszerével, sem a magyar nemzet gyengeségig menő loyaltásával, a kiegyezés műve a kores utódok alatt visszafelldött. A törvényeket az osztrák császár javára magyarították. A nemzet 38 évi uralkodása után arra ébredt, hogy politikailag már-már elzúllott, vagyoniilag a tönk szélén áll, népei közül

az igaz magyarság, külállamokban kell megkeresse kenyerét, míg idegen fajok, mert azok kül támogatást nyertek, rővásunkra megerősödvé, tért és hatalmat nyertek.

A nemzet a kiegyezést támogatókat nagy részben a parlamentből kiüzte és az önállóságot küzdők sorából töltötte be helyeiket.

Alkotmányos fejedelem, ki uralkodik, de nem egyuttal kormányoz is, elfogadja a nemzet ítéletét és kormányt nevez ki a megalakult többségből. Uralkodónk nemcsak esaládi nevelése, de 1848-tól 1867-ig tartó osztrák és 1867-től mostanig tartó szabadelpvüparti nevelése folytán is, azon kijelentése után, hogy „az alkotmány szó, csak szővirág”, felosztlatja törvénytelenül az engedetlenkedő országházat, majd az így alakult többséget is megvetve, kinevez egy alkotmányellenes miniszteriumot, a ház üléseit elnapolja. A nemzet passzív rezisztenciával felel, felirathatn törekszik felvilágosítani királyát, de uralkodónkra ez semmi befolyással nincs, ő korlátlan uralomra törekszik, királyi palástja alá veszi kormányát, mely erőszakot erőszakra halmoz és ennek révén a nemzetnek megüzni, hogy az átmeneti kabinetnek most már a tettekre mezejére kell lépnie.

I. Károly angol király.

A Stuartok közül az angol trónon a második. Egy jó, egy nagy fejedelemnek birt tulajdonaival. Hűtlenség volt szerencsétlensége fő oka, s emlékezetén a legnagyobb folt. De történetírói szerint, nemcsak természeténél és szokásánál fogva, hanem elvből volt hitszegő; közte és alattvalói között semmi sem volt, a mi kölcsönös szerződés természetével birhatott; ha akarta volna, sem vehette le kényuri jogait; minden ígéretében befoglaltatott a tartalék, hogy azt az ígéretet, szükség esetén megszegheti, s hogy e szükség esetének egyedül ő a bírója.

Mindjárt uralkodása elején veszi kezdetét az a merész kockajáték, melytől az angol nép sorsa függött. Az alsóház merészen, de csodás ügyességgel, hidegvérrel és kitűnőleg játszottta azt. Nagy állam férfiak állottak a gyülekezeti élén, melyen tekintők a multba, s messze pillantók a jövőbe. El voltak határozva a királyt oly helyzetbe hozni, hogy kénytelen legyen vagy a parlament kívánataival egyezőleg intézni az igazgatást, vagy erőszakosan megtámadni az alkotmány legszentebb eleveit. Ehez képest folyamodásokat igen gyéren intéztek hozzá. Ugy találta, hogy vagy az alsó házzal egyetértőleg, vagy egészen törvény ellenesen kell kormányoznia. Nem késett a választással. Eloszlatta első parlamentjét, s adót szedett önhatmulag. Új parlamentet hívott egybe, s úgy találta, hogy azzal még nehezebb bánta, mint az elsővel. Megint az elosztatás eszközéhez nyult, új adót vetett ki, a törvényes jog minden színe nélkül, s az ellenzék vezetőit bebörtönöztette. Katonáságot szállásolt a néphez. Ez lázongást okozott. A király egy harmadik parlamentet hívott egybe, hamar észre vette, hogy az ellenzék erősebb és szilajabb volt, mint valaha. Elhatározta most változtatni taktikáján. Egyezetre lépett. A parlament nagy pénz segélyt ajánlott, ő pedig megerősítette Anglia szabadságának második nagy oklevelét, mely „jog kérvénye” név alatt ismeretes. Az öröm nem tartott soká, mert az adóbehajtás után, ígéreteit azonnal megszegte és a tiltakozó parlamentet felosztlatta 1629. március havában és nem is hívta egybe 1640. áprilisig.

Harmadik parlamentje óta maga volt saját első minisztere. Némely egyéniségeket mind az által, a kiknek természeté és tehetségei céljaira alkalmasak voltak, az igazgatás különböző ágainak élére állított.

Wentworth Tamás utóbb lord Wentworth és Strafford gróf, egy nagy ügyességű, ékesbeszédű, bátor, de kegyetlen és hatalmaskodó természetű férfiú volt tanácsosa, kiből politikai és hadügyeket illetőleg leginkább megbízott. Célja volt olyan korlátlan egyedurrá tenni Károlyt, mint bármely király a szárazon, a korona rendelkezése alá vetni az egész nép személyes szabadságát és vagyonát. Eszköze volt a „csillag kamara” politikai szék. Az egyházi igazgatást végezte Laud Vilmos canterbury érsek a „magas bizottság” hitnyomozószerke által. A kormány általok, kénye szerint alkalmazhatta a pénzbüntetést, börtönt, szegény padot és tagesonkítást. Forrongott az ország, mely hittérítési erőszakoskodások miatt Skociába gyorsan forradalomra lett. Megkísérelték a fölkelést karddal győzni le, de a nép kebeléből került katonasággal nem sikerülvén, 1640 tavaszán összehívta a parlamentet, de ezt újólag felosztlatta.

Megkezdődött a nyílt erőszak. Adóbehajtás, katonák erőszakos besorozása, kintap használat, bebörtönzések. De már ugyanazon év november havában kénytelen volt a király a nemzetnek engednie. A börtönökben sinylettek visszanyerték szabadságukat. A nemzet boszúja kíméletlenül üldözte a korona tanácsosait. Finch lord helytartó szökéssel menekült. Laud a Towerbe záratott. Strafford ítéletileg kivégeztetett. Ugyanaz nap, midőn ez történt, a király egy törvényt hagyott helyben, mely őt arra kötelezte, hogy a parlamentet, annak beleegyezése nélkül, nem függeszti föl, s nem napolja és osztatja el.

A kormány vád alá helyezése.

Hir szerint a Fejérváry-kormány hogy a közügyemet, a nemzet önállóságára oly annyira szükséges követelményektől elvonja, törvényjavaslatokat szándékozik beterjeszteni az „általános titkos szavazat”, „földterhermentesítés”-ről, melyek nem átmeneti és alkotmányellenes kormány feladatát képezhetik, mert ezen javaslatok terjedelme szabadelvűsége, komolysága és nagy hordereje, egy „kicsoda-mics da miniszterium” tudását, munkaerejét jóval felülmúlja. A kormány mellő szövevénye, a nemzetközi szociáldemokraták, kik nem ösmernek sem lstenit, sem hazát, csak azt, aki nekik mocskos szolgálataikért megfizet, szeptember 15-re a parlament elé szándékoznak gyűlni tüntetési célból, sokak állítása szerint azért, hogy a képviselőházat befolyásolják az általános titkos szavazat behozataláért. Uramfia minő kelepcébe került a kormány, ha csakugyan a parlamentben ilyen követeléssel állanak elő és a többség elvénél fogva elfogadják. A többség pedig, a koalíció, komolyan gondolkozik a kormány vád alá helyezése eszméjével. Vajjon mikor érjük el, hogy a nemzet nyugalmának háborgatói, I. Ferenc József főtanácsadói, az I. Károly korona főtanácsosai sorsára jussanak? Mikor lesz nemzetünk oly egy akaratú, mint az angol nemzet Károly idejében?

Védekezés az adóbehajtás ellen.

Szalay László orsz. képviselő a „Magyarország” vasárnapi számában fennebbi címmel cikelyt ír, a melyben a vármegyék közigazgatási bizottságait is a nemzeti ellenállás szolgálatába hívja.

E szerint a kormány a maga törvénytelen életét további erőszak által kívánja meghosszabbítani s az ellenálló vármegyék határozatainak hatályát a saját pénzügyi közegeinek tevékenységével törekszik megműsítani.

A vármegyéknek tehát a megindított küzdelmet ezen újabb küzdelmén, a pénzügyi közigazgatás terén

kell megvívniok, oly csatamezőn, ahol az 1886. évi XXI. t. c. 20. §-a már egymagában nem elegendő fegyver s ahol a közgyűlési határozatok a kormányerőszak ellen hatályos védelmet nem nyújtanak.

A megszorult kormány előre láthatólag megújuló kísérleteket fog tenni arra, hogy a községek által bérbevett, vagy megváltott, avagy reájuk utalt bor- és buszfogyasztási adókat a megyei határozatok ellenére s a községek jogkörének megkerülésével saját közegeivel beszedesse és az adóhivatalokba befizettesse.

A közigazgatási bizottság ez ellen az 1889. évi XXVIII. t. cikkel sikeresen védekezik, mert ennek értelmében a bizottság jogosítva van az ügyek egy részében első, más csoportjában másodfokon a pénzügyigazgatóság határozatai felett határozni s már itt is módja, alkalm és kötelessége a kormánynak minden törvénytelen kísérleteit meggátolni.

Pontos joga a bizottságnak az is, hogy a 15. §-alapján „a pénzügyi közigazgatás közegeinek működését saját kebeléből választott két tagból álló küldöttség által esetenként ellenőrizheti s egyes ágazatokra nézve azok működésének állandó ellenőrzése végett általa kijelölt megbízottak kiküldését hozhatja javaslatba.”

Ezen jog képessé teszi a bizottságot arra, hogy a kormánynak minden a pénzügyi közigazgatás terén tett intézkedésről azonnal tudomást szerezzen s ha ezek törvénytelenek, azokat kellő időben és módon ellensúlyozza.

Ezen kívül is a pénzügyi igazgatóság főnökétől vagy helyettesétől a pénzügyi igazgatás minden ágazatára nézve akár nyílt ülésben, vagy írásbeli uton, joga van a bizottságnak felvilágosítást követelni s a mutakozó bajok azonnali orvoslására hozzá figyelmeztetést vagy felhívást intézni. Ezzel is lehetővé van téve, hogy a törvénytelen kísérletek már csirájában elfojtassanak.

Igen nevezetes és eredményes befolyást gyakorolhat a bizottság a pénzügyi közegek működésének törvényességére a törvény 27. §-a alapján is, a melynek értelmében az első fokú fegyelmi hatóságot a pénzügyi igazgatóság főnöke, a p. ü. tanácsosoknak, titkároknak, a főbiztosoknak és a számvevőség vezetőjének fegyelmi ügyeiben a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya gyakorolja.

A törvény 28. §-a értelmében pedig a közig. bizottság a p. ü. igazg. főnöke, annak helyettese, a segédsemmélyzet és p. u. ig-nak alárendelt összes pénzügyi közegek ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot jogosítva van elrendelni s a 33. §. értelmében meg ugyanezeket a vizsgálat elrendelésével egyidejűleg felfüggesztheti.

Eme taghatáskörben a pénzügyi közigazgatás állami közegeit mindenkor a törvényes uton lehet tartani s ezt áthágniok a kormány törvénytelen utasítása esetén sem szabad.

Ajánljuk különben a ma d. u. 4 óraker összeülő 40-es bizottság figyelmébe az elmondottakat, hogy a közigazgatási bizottságban mozgalmat indítsanak ezen törvényes jog megfelelő gyakorlására.

Külföldi furdőlevél.

Wörishofen, aug. 25.

Wörishofen, ez az excentrikus furdőhely Münchentől északra fekszik, körülötte lapályos mezők és rétek terülnek el, csak észak felé van egy kis emelkedés. Éghajlata mindazáltal a mi erdélyi éghajlatunkkal egyezik. Az aratás ugyancsak július hó második feleében van, mi nek oka, hogy a svájci ha asok már elég közel vannak.

Wörishofen tán az egyedüli furdő a világon, a hol a víz, a tiszta forrásvíz gyógyító erejét a legkövetlenebbül kihasználják. Itt a viznek a gyógyhatását ugyszólván minden betegségre mintegy rá akarják oktroálni, a mi ha nem is jár minden esetben sikerrel, mégis az évenként megforduló 7000 beteg nagy része gyógyulva vagy legalább enyhülve hagyja el Wörishofent. Az idegbetegek százféle neme van itt képviselve; rheumás, köszvényes, gyomor- és tüdőbajos egyének százával találkoznak naponként.

Még most is némileg az a hiedelem van elterjedve, hogy ha semmi sem használ már, ha az orvosi tudomány már nem segít, akkor jön Wörishofen. Annál inkább figyelembe veendő, ha innen egy beteg gyógyulva, vagy legalább megkönnyebbülve távozik, mert felette sok esetben pálcát tört a tudomány. Dacára, hogy egész Európában alig van orvos, aki betegét ide küldené, mert ugyszólván előre irigylük a bekövetkező sikerrel, mégis a világ minden tájáról jönnek ide betegek. Amerikából vagy husz család volt már az idén, Braziliából, Mexikóból szintén néhány, de a legmesszebb Jáva szigetéről is jöttek. Magyarok még mindig körülbelül kétszázán vannak itt. Mult hóban számuk a négyszázat is megközelítette. Egy karácson óta itt levő magyar kereskedő említette, hogy ő a betegek nagy részét ismerte, azoktól tudja, hogy egyiküket sem orvos küldte ide. Ez a kereskedő 3 év óta idegbénulásban szenvedett, járni nem tudott. Megpróbált mindenféle kénés és iszapfürdőt, nem használt semmi, most bot nélkül jár.

Különösen az idegbetegek vannak legnagyobb számban, ezeknek a legtöbb esetben ha nem is teljes gyógyulást, de föltétlen javulást biztosít a kura. Annyi érdekes gyógyulási esetet hallani, hogy nem is lehet mind leírni.

A furdőben sok elegáns szálloda, villa és magánlakás áll a betegek rendelkezésére.

Mindegyik egy nagy kert közepette fekszik, úgy hogy árnyékot, napot az ember kívánsága szerint találhat. Egyes magánházakban, bérházakban teljes ellátás, lakás, tisztességes étkezés hetenkint 16—30 koronáig. A szállodákban szobák 1 koronától 3 koronáig kaphatók.

Egy ebéd, ami állott leves, özcomb macaronival, pipehus, ugorkasaláta és egy drb almáslepény, 1 pohár sör és 1 kenyér 1 korona 96 fillér.

Azt hiszem ezek után felesleges az itteni olcsóságról beszélni. Az ut drága ugyan, de ha az ember csak 4 hétig itt van, az itt található olcsóság azt kiegyenlíti.

Jövőre másról.

Dr Papp Ferenc.

A „Székelyek és oláhok”-hoz.

(Folytatás és vége.)

Nekünk feltétlen összetartásra van szükségünk, mert ha elővesszük: Dr Moldován Gergely egyetemi tanárnak a Románság politikai történelméről, Dr Réthy Lászlónak az oláhnyelv és nemzet megalakulásáról, Nagy Sándornak a jobbagyság történetéről, Dr Szádeczky Lajosnak Erdély és Mihály vajdáról, Sinkainak a román nemzet történelméről, s ujabban Dr Gráma Sándornak viszont a román nemzet egyházi történetéről irt műveit, s ezeket figyelemmel átolvassuk, önként rájövünk azon eszmére, hogy: a magyar és román egy nagy német és szláv hatalom közt lakik s egymásra vannak utalva, hogy közös erővel fentartsák egymást.

Kiadott a magyarnak jeles férfiakat átalakulás folytán? Ki volt

Hunyadi János, Oláh Miklós, esztergomi érsek és az aradi 13 vértanú vezére? Feledni nem lehet a multakat és szenvedéseit!...

Mi lenne a székely népből, ha Románia nem adna töröküzát, cseledeinknek jó fizetést s napszámot? Honnan építnek sokan házakat és vesznek birtokokat itt a Székelyföldön, ha nem Románia és most újabb időben Amerikából? Vendég gyanánt jönnek Romániából ásványfürdőikre a bojárok, itt hagynak sok pénzt nálunk, barátoknak velünk és itt váratlanul egy gondolatlan szóra, csak azt hallják: „miveltsgök nincs, erélyük, vitézségük semmi, nem egyebek elpuhult nép-nél.“

Ugyan kérem, hogy képzelhet ember ekkor felebaráti szeretetet, s összetartást, ha még ilyesmit is kell olvasni a székelyföldi lapokból??...

Szomorú napok, fekete pontok azok, ilyenek fordultak elő úgy az egyik, mint a másik nemzet történelmében, ezt elvitatni nem lehet.

Ugyan kérem: ki vitte Mihály vajdának Erdélyben a Székelyföldre a csikszentdomokosi havasról Bathori András kardinálnak fejét, a hová menekülni volt kénytelen, Csikarcalvára 2 kupa aranyért? Nem Kristály Márton és Ördög Balázs-e? és kik voltak ezek? avagy nem székelyek-e? A kardinál elhalt, de pénzt az illetők nem kaptak, sőt Mihály vajda midőn meg látta az ártatlan fejét, felkiáltott: „szeráku pópá! (szegény pap!) s ezzel a tragédiának vége volt...“

Ma is fenáll Szentdamokoson a nép ajkán ez a vers:

„Szentdomokos népe Rómával
Béküljél ki a szent atyával
Mivel csak százesztendősbőjjel,
Egynek vétke töröltetik el.“

De továbbá: ki ellenkezett Csikmádéfalván, hogy neki fegyver nem kell? katoná nem lesz? nem a Székelység-e? ki tanította meg a székelyt a fegyvergyakorlatra? Nem a német-e? és ki vallotta buját az engedetlenségnek? nem a székely-e? Ma is ott van a Csicsó és Madéfalva közti országút mellett az elhaltak emlékfája, kiket összelövöldöztek az engedetlenségért és busan hirdeti a székelység gyászos történelmét!...

Az író ur ha csiki származású, azt hiszem nem kell mondanom, sem bizonyítanom ezeket, mert már gyerek korából szüleimtől jól tudja azt.

Már most áttérek azon vádra, a hol az oláhok poloska módra oláhositottak a Székelyföldön. Ugyan kérem: melyik magyar községet oláhositotta el az oláh itt Csik-, Udvarhely- és Háromszék megyékben? és kiktől akar itten megtisztulni?...

Erre válaszul megfelel Br Orbán Balázs a Székelyföld leírásában, a hol az itteni gör. kat. románokat nem oláhoknak, hanem „keleti vallású székelyeknek nyilvánítja“. Igen, mert: ezek úgy nyelvi, mint társadalmi tekintetben egy és ugyanazok a székelyekkel.

Az 1848. évi szabadságharcban Csik-, Gyergyó-, Kászón, Háromszék- és Udvarhely megyéből több gör. kath. vallású székely vett részt

és ma nyugdíjat élvez; s hát talán ezektől akar megtisztulni az író ur? hagyja el, hisz ezek már úgy is öregek, az idő elsöpri őket!!... Emlékek áldott!!...

Itt eszembe jut Petőfinék ezen mondása:

„Gyűny kacaj gyanánt süvöltöz
Feletem a fergeteg,
Hadd gyönyödjön — rajta én is —
Egykor jókat nevetek“...

Értsük meg egymást! Ki szelet vet, vihart arat. Mi okozta Magyarországnak a török uralom alatti létet? Nagy Napoleonnak bukását? Rómának rabigába esését? Nem az elbizakodás és nagyravágás-e? Ezért tehát a honboldogitást ne a gyűlölet, harag és irigység, hanem a felebaráti szeretet és összetartásban keresse: „hass, alkoss, gyarapíts s a haza fenyre derül.“

„Minden országnak támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába gőrbéd!!“...

A görög keleti vallásúaknak azért, hogy az író szerint „poloska-módra szaporodnak“, van autonómiájuk, kongruájuk, míg a gör. katolikuskoknak nincs, sőt huzódik Isten tudja mióta, s hát ez igazság Nagy Magyarországnak?!

Értsük meg egymást! s segéljünk egymás baján s a kérdés megoldódik. Hisz ugyanis irva van:

„A nagy világon e kívül
Nincsen számunkra hely,
Aldjon vagy verjen sors keze...
Itt élünk — élünk — halunk kell!“

Szétfoszlott buzakéből — nem telik a véka...

Székelyudvarhely, 1905. aug. 25.

Sándor István,
gör. kath. esperes.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Új tanár.** A közoktatásügyi minisztérium vezetésével megbízott ügyvezető a Nosz Gusztáv által vezetésével üresedésbe jött tanári állásra Király László szolnoki áll. főgimn. tanárt helyezte át a helybeli kir. főreáliskolához.

— **A jóléti bizottság ülése.** Udvarhelyvarmegye törvényhatósági bizottságának a válságos politikai helyzetre való tekintetből megválasztott 40-es jóléti bizottsága ma (csütörtökön) d. u. 4 órakor, a vármegye székháza kistermében tartja meg alakuló ülését.

— **Vége a vakációnak.** Mai napul vége a nyári szünidőnek. Holnap megnyílnak az iskolák és ismét élénk, pezsgő élet költözik városunkba, hol a tanuló-ifjúság magas színvonalon álló intézetekben nyer oktatást. Az ország minden részéből összeseregleg ifjúságot szívesen köszöntjük és kívánjuk, hogy a hazafias tanárok fáradságos munkássága jövőre is bő eredményt nyújtson számukra! A beiratás minden iskolában holnap megkezdődik.

— **Szülők és tanítók figyelmébe.** Az összes középiskolák és elemi tanintézetek tankönyveinek pontos jegyzékét kellő mennyiségben Betegh Pál és Társa könyv- és taneszközkereskedése kinyomatta s az iskolák igazgatóságaihoz megküldötte. Beiratáskor mindenki kérjen tehát tankönyvjegyzéket, melyből a szükséges tankönyvekről pontos tájékozást nyerhet.

— **A legtöbb állami adót fizetők névjegyzéke** az 1886. évi XXI. t.-c. 25 §-ában foglalt rendelkezés értelmében folyó évi szeptember hó 1-től 8-ig terjedő idő alatt, a var-

megye főjegyzői irodájában közszemlélésre lesz kitéve. Erről azzal értesítem érdeklődőket, hogy azt jelzett időben, a hivatalos órák alatt betekintheik s ez alapon, a törvényhatósági bizottsági tagok 1906. évre összeállítandó névjegyzékébe leendő felvételre való jogukat érvényesíthetik. Felhívom továbbá azokat, kik az 1886. évi XXI. t.-c. 36. §-a értelmében állami adójuk kétszeres számítására igényt nyújtanak, hogy azok kétszeres számítása iránti kérésüket, az igazoló választmányhoz címzetten, folyó évi szeptember hó 8-ig annál is inkább adják be, mivel ellenesetben ezen kedvezménytől elesnek. Székelyudvarhely, 1905. évi augusztus hó 29-én. Dr. Damokos, alispán.

— **Eljegyzés.** Liebermann József helybeli ügynök eljegyezte Weinreb Hanni k. a-t Margittán (Biharm.)

— **Mulatság a parajdi tűzkárosultak segélyezésére.** Vasárnap (szeptember 3-án) a Gergely-féle Sósfürdő helyiségben, a parajdi tűzkárosultak felsegélyezésére táncmulatsággal egybekötött népiünnepély lesz, a melyre már most felhívjuk a közönség pártfogó érdeklődését.

— **Székely akció.** A kereskedelemügyi minisztériumban e hó 28. án Vörös László ügyvezető miniszter elnöklétével értekezlet volt, amelyen megbeszélés tárgyává tették azt a javaslatokat, melyeket a Székelyföld ipari fölségítésére a minisztérium kidolgozott. Az értekezleten az elnöklő ügyvezetőn kívül Sz. Szakáts Péter, Sándor János, Székely György, Tauszig B. Hugó, Sztrenyi József államtitkár, Koós Mihály, Lázár István, Bürger Albert, László Gyula szóltak fel s elfogadták a kormánynak következő javaslatait:

1. A székely házi és kisipar irányítása, vezetése és fejlesztése céljából átszervezendő a székelyföldi iparmúzeum, mely kapcsolatba hozandó a marosvásárhelyi fa- és fémipari szakiskolával és egy a kisiparosok használatára szolgáló közös gépműhellyel. 2. A felállítandó székely ifjaknak ipari pályára való nevelését szolgáló, legalább 100 székely inas befogadására berendezendő internátus Brassóban. 3. A brassói internátus bevétele esetén ugyanilyen intézetek létesítendők a Székelyföldet környező jelentékenyebb erdélyi városokban. 4. Kiválóbb székely ifjak néhány évi gyakorlás után a Székelyföld megfelelő vidékein volnának állami támogatással letelepítendők. 5. A Székelyföld alkalmas ipari göcsein állami támogatással kisipari termelőszövetkezetek létesítendők és azon kívül a kisipar gépek adományozásával segélyezendő. 6. Államsegéllyel nagyobb közös raktárak és elarusító csarnokok létesítendők a Székelyföld arra alkalmas városaiban. 7. A háziipar különböző agrárüzemelési alapon, államsegéllyel fejlesztendő. Az egyes iparágakban a következő vállalatok létesítésére kinközlőnek alkalmas talaj: A faiparban: 1. Ajtó-és ablakgyár esetleg szövetkezeti alapon Marosvásárhelyen. 2. Középrendű butor készítésére alkalmas közös műhelyek, esetleg szövetkezetek Kézdivásárhelyen, Kovászna v. M. Vásárhelyen. 3. Bükkfából készült ülőbutorok, valamint székálmányok gyártására szolgáló ipartelep a Székelyföld bármely bükkségen gazdag vidékén. 4. Botgyári vállalat létesítése Csikvármegye erdős részein. 5. Háziipari alapon vállalkozó útján az esztergályosipar s a játékszerek készítésének telkarolása. A fonó szövőipar terén a megkezdett alapon a házi szövőiparnak továbbfejlesztése és ugyanazon alapon több vállalat létesítése kívánatos. Az agyagiparnál az iparosok nevelésére kell a súlyt fektetni, még pedig néhány értelme-

sebb iparost ösztöndíjjal gyakorlattal kiképeztetni s államsegéllyel lehetővé tenni a tisztességes műhely berendezését, valamint a megfelelő kemence építését. A kő- és márványiparban arra alkalmas, megbízható vállalkozók gépsegéllyel lesznek támogatandók, versenyképességük pedig vasuti szállítási kedvezményekkel lesz növelhető. Az üvegiparban az ásványvizes palackok gyártása volna fejlesztendő. A vasipar terén elsősorban a meglevő szentkeresztbányái vasgyár öntvényüzeme volna kibővíthető, valamint közönségesebb szerárúknak gyártását kellene fejleszteni. További feladat itt az erdővidéki vasgyár létesítése lágy vasöntvények és a torockói vasgyár felállítása a szerzőszámok, kovácsolt áruk és keménydrót előállítására. Az utóbbi gyárral kapcsolatban a szerárúkat készítő kisvasipar, illetőleg vasháziipar meghonosítására is lehet kilátás s erre mindenestre kísérletet kell tenni.

— **Napfoggyatkozás.** Tegnap közvetlen a délutáni órákban nálunk is látható volt a részleges napfoggyatkozás, melyben Spanyolország és Tunisz lakói — hol a hold teljesen elfedte a napot — egész pompájában gyönyörködhetek. Az egholt borult és kevés csapadék után a levegő lehűlt.

— **Beiratások az ev. ref. leányiskolában.** A helybeli ev. ref. leányiskolában a beiratások szept. 1-én kezdődnek meg és 5-éig tartanak. A tanítás szept. 6-án veszi kezdetét. Egész tandíj 8 korona; beiratási díj, mely alól egy tanuló sem menthető fel, 1 korona: előre fizetendő. Tandíj mentesség iránti kérények az iskolaszékhez címezve, az ev. ref. leányiskola igazgató-tanító-jéhez adandók be. Ezeknek beiratási határideje szintén szept. 5. Később érkezők nem vétetnek figyelembe. A használandó tankönyvek felől az igazgatónő ad felvilágosítást. Székelyudvarhely, 1905. aug. 24-én. Az iskolaszék.

— **A székely földek javítása** A marosvásárhelyi cukorgyár évenként 30,000 mm. mésziszapot ingyen bocsát az erdőlyrészi gazdák rendelkezésére. A székely kirendeltség, miután a gazdák a mésziszap gazdasági értékét nem ismerik, elhátározta, hogy annak trágyaértékét alkalmas módon megismerteti.

— **Felvételi értesítés** A székelyudvarhelyi közsegi elemi fiu népiskola I—VI. osztályába az 1905-6. tanévre felvételnek mindazon növendékek, akik folyó évi szeptember hó 1-ig 6-ik életévüket már betöltötték, de a 12. évüket még nem haladták meg. Azon növendékek, kik már jártak iskolában, értesítő könyvecskéjüket hozzák magukkal, az újonnan jelentkező tanulók szülői pedig hozzanak az anyakönyvvezető által 4 fillér díj ellenében kiállítandó születési igazolványt vagy rendes születési anyakönyvi kivonatot. A beiratások szeptember hó 1, 2, 4 és 5-ik napjain d. e. 8—12-ig és d. u. 2—4-ig az iskola tanácstermében fognak eszközöltetni, a tanév pedig 6-án d. e. 8 órakor nyitattik meg. Jelen tanévben az I. osztályt tanítani fogja: Gyerkes Mihály, a II. osztályt: Kertész Albert, a III. s ha beállítható lesz a VI-ik osztályt: Blajer Balázs, a IV-ik—V-ik osztályt: Lőrinczi Béla tanítók. Elemi iskolai oktatásunk teljesen ingyenes s így a növendékek nem fizetnek semmiféle díjat, sőt az összes tanuló ifjúság ellátatik minden szükséges íróeszközzel és füzettel, a szegény tanulók pedig tankönyvekkel is. Felkértem azonban a tehetősebb szülők, hogy gyermekeik író- és taneszközeik megváltása, valamint a szegények felsegélyezése céljára a beiratások alkalmával adakozni szíveskedjenek. A városi óvo-

M. Betegh Pál
székelyudvarhelyi

dába a beiratkozások az óvoda helyiségében, szintén a fenti napokon történnek. Az óvókötelesek is felvannak mentve minden díj fizetése alól. Székelyudvarhely, 1905 aug. 24. Az igazgatóság.

— **Halált okozó szélvihar** dühöngött e hó 28-án Oroszhegy nagyközség vidékén. A Forrásköz- és Solyomköhegyen végveszéllyel fenyegette a lakosságot. Pál János Péter újon épült csüret derékban felszakította a szél és a benne volt gabonát s takarmányt a zetek-laki havas széléig szórta szét. Vas Antal oroszhegyi lakos, 30 éves fiatal embert, aki a Fábán-féle fűrészgyár számára fáért ment a szentmihályi erdőbe, a János csapása nevű havasrészén az óriási szélvihartól kitördelt két hatalmas fa agyonütötte és mintegy 3 órai kínos szenvedés után meghalt. A szegény embernek felesége és 3 kiskorú gyermeke maradt — kenyérkereső nélkül. A roppant nagy szélvihar óriási károkat okozott a magasan fekvő vidéken.

— **A pénzügyigazgató birságolhat.** Marostordavármegye közigazgatási bizottságában szóvá tette Erődy főjegyző, hogy miután a körjegyzők a különböző hivatalok (pénzügyigazgatóság, járásbíró, stb.) részéről annyi rendbirságot kapnak, hogy egynemelyikének csaknem egész fizetését felemészti a rendbirság, ennél fogva — ha valamelyik körjegyző köteleességét hanyagul teljesíti, rendbirságolás helyett a vármegye alispánjához tétessék előterjesztés, aki fegyelmi uton igyekezzék őket pontoságra szorítani. György Pál pénzügyigazgató felszólalására azonban egy szótöbbséggel a pénzügyigazgató rendbirságolása mellett foglaltak állást. Ez alkalommal a p. ü. ig. oly vehemens kijelentéssel argumentált,

hogy az elnöklő főispán kénytelen volt őt rendreutasítani.

— **Tánciskola** Simkovits József okl. tanítanító Székelyudvarhelyt, a Budapest szálló színháztermében folyó évi szeptember hó 15-én nyitja meg tánciskolai tanfolyamát. A közkedveltségnek örvendő táncitanító már megkezdte az előkészületeket.

— **Cseléd- és munkakönyvek portómentessége.** A belügyminisztérium 57034. III/c-905 sz. körrendelettel tudatja, hogy a kereskedelemügyi minisztérium 21,388-905. sz. átirata szerint az 1876. XIII. t.-c., illetve az 1884. XVII. t.-c.-ben említett cseléd- és munkakönyveket „Nyomtatvány” jelzéssel, illetve tartalomnyilvánítással az egyetemi nyomda a kiállításra jogosított hatóságoknak postadíjmentesen, ezek pedig viszont az egyetemi nyomdahoz a könyvek árát szintén portómentesen küldhetik. A cseléd- és munkakönyvek kiállításáért, illetve kitöltéséért a hatóságok semmiféle hivatali (kezelési) díjt nem szedhetnek, mert az illető hatóság hivatalos köteleességéhez tartozik (23364-876. földm. min. és a ker. min. 40493-884. sz. kör.) tehát csak a nyomdai előállítási és a bélyegdíjak szedhetők.

— **A nagyenyedi kiállításra eddig bejelentett tárgyak** mennyisége és minősége, úgy a gép-, mint a terményosztályba, a legszebb sikert biztosítja. A 74 kiállító körülbelül 32 vasuti kocsiakománnyal kitévő tárgyat jelentett be. Ebből természetesen a legnagyobb részt a gépek teszik ki. Az egész Erdély gazdaközön-sége a legnagyobb érdeklődéssel készül a kiállítás megtekintésére. A kiállítási bejelentési határidőt, többek kérésére, a rendezőség szeptember 10-éig meghosszabbította. Ez azonban a legutolsó terminus és az ezután bejelentők már technikai okokból sem fogadhatók el. A kiállítás négy napig fog tartani és pedig: szept. 30-tól okt. 3-ig.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszék büntető osztályánál közelebbről megtartott főtárgyalásokon Gere Mihályné korondi lakos gondatlanságból okozott emberölés vétségeért 1 napi fogházra; Lacza József mihályfalvi illetőségű lopás büntetéseért 6 havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre; Domokos Ferenc bögözi lakos gondatlanságból okozott súlyos testisértés vétségeért 5 K fő- és 5 K mellékpénzbüntetésre; Gergely Aron oroszhegyi lakos hatóság elleni erőszak büntetéseért 7 havi börtönre ítéltetett. Az utóbbi kivételével, melynél az ügyész és vádlott is felebezést jelentett — mind jogerős az ítélet.

Politikai felelős szerkesztő:

Dr. Hinkelér Fels Ákos.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa újság-kiadó intézete.

Legolcsóbb és legesinosabb nyomtatványokat készít Betegh Pál és Társa nyomdája Székelyudvarhely.

Három tanuló teljes el-látást kaphat az Orbán Balázs utcában (Magyar-féle ház). 219.

ÁRVERÉSI HIRDETMEY.

A homoród-karácsonfalvi róm. kath. egyház tulajdonát képező, Belmező patakan levő, jelenleg egy kövü, lisztelő malom, fensőbb hatósági engedély folytán örök áron eladni határozatott.

»Az árverezés 1905. szeptember hó 17-én délután 2 órakor fog a helyszínen megtörténni.

Kikiáltási ár 2600 korona.

Felhívtnak tehát az érdeklődők, hogy a jelzett napon a Homoród-karácsonfalván megtartandó árverésen megjelenni sziveskedjenek.

A vételár készpénzben azonnal fizetendő. A malom használata a mostani bérlet lejártával, f. e. szeptember 29-én (Szent-Mihály napján) lépik érvénybe.

Kelt Homoród-karácsonfalván, u. p. Oklánd, 1905. augusztus hó 24-én. A róm. kath. Egyház nevében: GÁBOR MÓZES s. k. róm. kath. lelkész.

IFJ. MATYÁS FERENC. egyház gondnok.

Fischer és Társa

faiskolák

Nagyenyed (Alsófehérmegye.)

40 katasztrális holdon fekvő faiskoláink Erdélyben a legnagyobbak és leggazdagabbak.

Készlet: 80.000 gyümölcsfa különböző alakokban és a legjobb és legfinomabb fajokban.

Gyümölcsvadoncokban készlet egy millió.

Gledicsia legjobb kerítés növényben, készletünk egy millió.

Akácfa erdősítésre alkalmas, készletünk egy millió.

Diszcserejék sétatér, magános fák.

Árjegyzék ingyen.

Faiskoláink megtekintésére az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. 211

Mindenkor friss hozatal!

Teljesen érett **hevesi görögdiinnye, turkesztán-, ananász-diinnye, csemege-szőlő** legjutányosabban kapható

Gál János utóda

fűszer-, gyarmatár-, liszt-, bor- és csemegekereskedésében Székelyudvarhelyt. 214. 1-3.

HERMANN GYÖRGY

FESTŐ ÉS ARANYOZÓ SZÉKELYUDVARHELYEN KOSSUTH-UTCA 16. SZÁM ALATT

Ajánlom magamat a műfestészet többféle ágában u. m. templom, arckép és díszemléklapok, valamint címtáblák festésére. Fővállalok új templomi berendezéseket régi oltárokat, szöszékeket stb. kiújítok, festek és aranyozok, legszebb kivitelben és jutányos áron. Továbbá műkedvelő ifjaknak, kik a festészetben bevezető útmutatást óhajtanak nyerni, oktatást adok óránként egy korona díjért.

Új iskolák felszerelése, meglévők kiegészítése, teljes irodaberendezések pontosan és legjobb kivitelben

Betegh Pál és Társa

könyv- és papírárukereskedésében Székelyudvarhelyt.

Monogram - pecsétnyomók,

bélyegzők, ruhajelző eszközök, bélyegző-festékek és állandó festékpárnák dobozokban, mindenféle jelző-készülékek, címtáblák legelőnyösebben kaphatók

Betegh Pál és Társa

könyv-, papír-, író- és rajzszerkeszkedésében Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 15.

Rösler és Gábor vaskereskedése

„Az arany patkóhoz“

Székelyudvarhelyen

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek szives tudomására hozni, hogy e napokban Székelykeresztúron, a Kossuth-terén fióküzletet nyitottunk.

Ajánljuk jól berendezett vasúzetünkben kapható styriai acélvassal és kőrisfagerendelyel ellátott miskolci váltókeinket jótállás mellett; mindenféle ekerészeket, legjobb faju acélkapát, kaszát, ásót, lapátot, csákányt, fejszét, 2, 3 és 5 águ acél-villát, mindenféle ajtó-, ablak- és butorvasalásokat, acél szármokot, brassói portlandcementet, Hunyadi-vasat, sodrony és kovácsolt szeget, csavarokat stb. minden e szakmába vágó vasárúkat legelőnyösebb áron és figyelmes kiszolgálás mellett.

Végül felhívjuk a tisztlet közönség figyelmét az első rangú gyárakból nagy választékban beszerzett többféle legjobb szerkezetű varrógépraktárunkra, melyek felelősség mellett igen előnyös áron, esetleg részletfizetésre is kaphatók.

A n. é. közönség becses bizalmába ajánlván magunkat s jóindulatu szives pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor Székelyudvarhely

fióküzlet Székelykeresztúron.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

! Iskolás fiuk ! Diákok részére

Kész ruhák, kalapok, ingek, nyakkendők, harisnyák, cipők és ágyneműek nagy választékban, előnyös és olcsó árakban kaphatók.

Divatos és olcsó ruha-vállalat mérték után, a ruhák ingyen takarítottásával.

Legolcsóbb árak!

Új bóröndök a legnagyobb választékban.

Nagy választék nyakkendők- és kalapokban